

Myndigheten för utländska investeringar i Sverige
P O Box 90
101 21 Stockholm

Datum 2012-04-13
Dnr 32-2011-0610

Myndigheten för utländska investeringar i Sveriges årsredovisning 2011

Riksrevisionen har granskat Myndigheten för utländska investeringar i Sveriges (Invest Sweden) årsredovisning, daterad 2012-02-22. Syftet har varit att bedöma om årsredovisningen är rättvisande.

Riksrevisionen vill efter granskningen av årsredovisningen och avlämnandet av revisionsberättelse fästa ledningens uppmärksamhet på nedanstående.

Riksrevisionen önskar information senast 2012-05-14 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

Sammanfattning

Riksrevisionen har i samband med den årliga revisionen av Invest Sweden tagit del av en revisionsrapport från Ekonomistyrningsverkets (ESV) granskning av strukturfondsmedel. Rapporten visar på stora brister i hur kostnader kan spåras till specifika projekt och ESV bedömer att Invest Swedens redovisning inte uppfyller EU:s krav. Eftersom Invest Sweden har hanterat alla projekt enligt samma redovisningsprinciper finns risk att Invest Sweden kommer att bli återbetalningsskyldigt för en stor del av de strukturfondsmedel som Invest Sweden erhållit under 2008 – 2011, totalt cirka 36,5 mnkr. Invest Sweden bör därför tillsammans med Tillväxtverket och ESV utreda vilka åtgärder som krävs för att uppfylla EU:s redovisningskrav. Om det visar sig att omfattande återkrav inte kan undvikas bör Invest Sweden omgående informera regeringen och påbörja arbetet med att finna en lösning på problemet.

Riksrevisionen har även rekommenderat Invest Sweden att i kommande resultatredovisningar utveckla analyser och kommentarer kring hela den bedrivna verksamheten. Utfall för olika prestationer bör sättas i relation till myndighetens övergripande mål och prioriteringar. Vidare rekommenderar Riksrevisionen Invest Sweden att tydligare lyfta fram och analysera kritisk information som framkommer kring myndighetens verksamhet.

1. Risk för återkrav av strukturfondsmedel

Invest Sweden har sedan 2008 finansierat delar av verksamheten med strukturfondsmedel från Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF). Invest Sweden har tecknat avtal om strukturfondsfinansiering med olika regionala investeringsorganisationer runt om i Sverige, vilka i sin tur fått medel beviljade från Tillväxtverket. Under åren 2008 – 2011 har Invest Sweden sammanlagt erhållit 36,5 mnkr i strukturfondsmedel från EU.

ESV har i egenskap av nationell revisionsmyndighet för EU:s fonder under 2011 granskat ett av projekten som Invest Sweden finansierat med strukturfondsmedel¹. Totalt har ESV granskat nedlagda kostnader på 1 351 tkr som Invest Sweden har fått ersättning för. Granskningen visar på stora brister i hur nedlagda kostnader kan spåras till det specifika projektet och ESV bedömer att Invest Swedens redovisning inte uppfyller kraven enligt 15 § förordning (2007:14) om förvaltning av EU:s strukturfonder. ESV har därför rekommenderat Tillväxtverket att reducera kommande utgiftsdeklaration med 1 351 tkr i ej stödberättigade kostnader samt att granska de övriga strukturfondsmedel som Invest Sweden har erhållit. Eftersom Invest Sweden har hanterat alla strukturfondsprojekt enligt samma redovisningsprinciper finns risk att Invest Sweden kommer bli återbetalningsskyldig för stor del av de strukturfondsmedel som myndigheten har erhållit under perioden 2008 – 2011, totalt cirka 36,5 mnkr.

Invest Sweden uppmärksammade redan 2008 oklarheter kring de redovisningsmässiga krav som ställs i EU-finansierade strukturfondsprojekt. Oklarheten består i att de projekt som Invest Sweden medverkar i är regionöverskridande och att kostnader i verksamheten är svåra att hänföra till specifika regioner. Invest Sweden har enligt uppgift muntligen varit överens med Tillväxtverket och de regionala investeringsorganisationerna som äger projekten om hur redovisningen har lagts upp, men Invest Sweden begärde aldrig och fick inte heller något skriftligt undantag från de redovisningsregler som gäller i strukturfondsprojekten. Genom att inte anpassa redovisningen utifrån strukturfondernas redovisningsregler eller att få till ett formellt undantag från dessa regler har Invest Sweden utsatt sig för stora ekonomiska risker. Riksrevisionen ser allvarligt på den uppkomna situationen och bedömer att omfattande återkrav kan uppkomma som myndigheten endast i begränsad utsträckning kan lösa med ordinarie finansiering.

¹ Granskningen avser projektet Invest in Västerbotten och betalningar gjorda under perioden 2009-06-01 till 2009-09-30.

Invest Sweden har i årsredovisningen beskrivit de potentiella återkraven av strukturfondsmedel i ett avsnitt om förhållanden av väsentlig betydelse. Invest Sweden har även tagit upp de potentiella återkraven som en ansvarsförbindelse på 36,5 mnkr under linjen i balansräkningen. Riksrevisionen bedömer att Invest Sweden i årsredovisningen har redovisat och beskrivit problematiken med de potentiella återkraven av strukturfondsmedel på ett rättvisande sätt.

Riksrevisionen rekommenderar Invest Sweden att tillsammans med Tillväxtverket och ESV utreda vilka åtgärder som krävs för att uppfylla de redovisningsmässiga kraven i förordning (2007:14) om förvaltning av EU:s strukturfonder. Om det visar sig att omfattande återkrav inte kan undvikas bör Invest Sweden omgående informera regeringen och påbörja arbetet med att finna en lösning på problemet.

2. Resultatredovisningen

2.1 Ofullständig redovisning av förhållanden av väsentlig betydelse

Oavsett hur myndigheten väljer att redovisa resultatet av sin verksamhet gäller den övergripande principen att årsredovisningen ska ge en rättvisande bild av verksamheten. Detta framgår bland annat av ESV:s föreskrifter till 3 kapitlet 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Riksrevisionen bedömer att resultatredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av Invest Sweden verksamhet. Riksrevisionen bedömer dock att Invest Sweden i resultatredovisningen redogör för vissa förhållanden av väsentlig betydelse på ett alltför kortfattat och ofullständigt sätt.

2.1.1 Statskontorets granskning av Invest Swedens Kinaverksamhet

Riksrevisionen har i samband med den årliga revisionen av Invest Sweden tagit del av rapport från Statskontorets granskning av den verksamhet som bedrivs i Kina². I rapporten, som publicerades i december 2011, uppmärksammas allvarliga brister i Invest Swedens Kinaverksamhet. I resultatredovisningens avsnitt, förhållande av väsentlig betydelse, redogör Invest Sweden kortfattat för rapporten och att ett antal åtgärder har vidtagits med anledning av denna. Redovisningen är endast på en övergripande nivå. Riksrevisionen bedömer att det är rimligt att redogörelsen hålls på en övergripande nivå i avsnittet om förhållanden av väsentlig betydelse. I

² Investeringsfrämjande i fjärran – en översyn av Invest Swedens Kinaverksamhet (2011:35).

årsredovisningens senare avsnitt redogörs dock inte alls för Statskontorets kritik mot myndighetens Kinaverksamhet. I avsnitt om arbetsmodell för den operativa verksamheten beskriver Invest Sweden bland annat vilka investeringar som myndigheten vill attrahera till Sverige, vilka tjänster som erbjuds och hur den interna kvalitetssäkringsprocessen är utformad. Statskontoret för fram allvarlig kritik som visar på brister i just de processer som Invest Sweden beskriver i detta avsnitt. Riksrevisionens bedömning är att Invest Sweden i en kommentar till detta avsnitt tydligare borde ha beskrivit den av Statskontoret framförda kritiken och satt myndighetens rutiner och processer i relation till detta.

2.1.2 Redovisning av övrig kritisk information

I resultatredovisningen 2011 har Invest Sweden i högre utsträckning än tidigare valt att fokusera på prestationer vad gäller volym och kostnader och mindre på effekter i form av antal investeringar som Invest Sweden medverkat i och hur många jobb som dessa investeringar genererat i Sverige.

Invest Sweden redovisar dock fortfarande effekter i resultatredovisningen i form av antal affärer som myndigheten medverkat i och som resulterat i en investering eller samarbete under året. Av resultatredovisningen framgår att Invest Sweden under 2011 medverkat i ett sextiototal sådana affärer. Invest Sweden redovisar dock inga jämförelsetal över antalet affärer som myndigheten medverkade i under 2009 och 2010³. Eftersom antalet affärer kraftigt har minskat 2011 jämfört med tidigare år anser Riksrevisionen att jämförelsetal borde ha lämnats och att orsaken till minskningen också borde ha analyserats och kommenterats. Sådan information bedöms vara viktig för att läsaren ska få en rättvisande bild av den verksamhet som har bedrivits. Av ESV:s föreskrifter till 3 kapitlet 1 och 2 §§ FÅB framgår också att väsentliga förändringar mellan åren för den verksamhet som redovisas i resultatredovisningen ska kommenteras.

Invest Sweden har under 2011 genomfört en intern treårsuppföljning av de 116 affärer som redovisades som resultat i Invest Swedens årsredovisning 2008. I resultatredovisningen 2011 redovisar Invest Sweden kortfattat resultatet av den interna uppföljningen och att 40 procent av de genomförda affärerna har avvecklats under perioden. Riksrevisionen anser att det är positivt att Invest Sweden i resultatredovisningen har redovisat utfall för treårsuppföljningen. Invest Sweden har dock inte närmare analyserat varför en så stor andel av de redovisade resultaten i 2008 års årsredovisning aldrig blev av eller

³ Av IS årsredovisning 2010 framgår att antalet affärer som IS medverkade i 2010 uppgick till 126 stycken och 2009 till 153 stycken.

senare har lagts ner. Riksrevisionen anser att även sådan information borde ha lämnats i resultatredovisningen 2011, bland annat för att en läsare då skulle ha fått en mer heltäckande och nyanserad bild av den verksamhet och de resultat som Invest Sweden redovisar att de utfört och medverkat till under 2011.

Riksrevisionen rekommenderar Invest Sweden att i kommande resultatredovisningar utveckla analyser och kommentarer kring den bedrivna verksamheten. För att stärka redovisningen bör även kritisk information som framkommer kring myndighetens verksamhet lyftas fram och analyseras i årsredovisningen.

2.2 Brister i prestationsredovisningen

Myndigheter ska enligt 3 kapitlet 1 § FÅB redovisa och kommentera verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och till vad regeringen har angett i regleringsbrev eller i något annat beslut. Regeringen har i hög grad överlämnat till den enskilda myndigheten att besluta om vad som ska rapporteras. Detta sker genom myndigheternas val av viktiga prestationer. Regeringen begär dock uttryckligen en redovisning av volym och kostnader för dessa prestationer.

Invest Sweden redovisar prestationer enligt 3 kapitlet FÅB i två huvudgrupper, direkta företagskontakter samt marknadsföring och information. Inom varje huvudgrupp redovisas volymmässiga utfall för flera olika prestationer och aktiviteter, såsom antal företagsbesök och lämnade pressmeddelanden. Invest Sweden har dock endast i begränsad utsträckning använt utfall för olika prestationer för att analysera den bedrivna verksamheten. Riksrevisionen anser att sådana analyser behöver göras för att en läsare av resultatredovisningen ska kunna ta ställning till den verksamhet som har bedrivits och för att kunna bedöma de volymmässiga utfallen för olika prestationer. Det bedöms också vara viktigt att utfall och inriktning på de prestationer och aktiviteter som redovisas i resultatredovisningen ställs i relation till myndighetens övergripande mål och prioriteringar. Invest Sweden har exempelvis under 2011 fortsatt arbetet med att prioritera ökad kvalitet i de investeringar som myndigheten medverkar till. Strategin innebär enligt Invest Sweden en stegvis förflyttning från numerära mål till kvalitativa mål för myndighetens resultat i syfte att lämna ett viktigt bidrag till svensk tillväxt och konkurrenskraft. Riksrevisionen anser att det även hade varit önskvärt att Invest Sweden kommenterat hur den nya strategin har påverkat utfall och inriktning vad gäller myndighetens viktiga prestationer och aktiviteter.

I resultatredovisningen redovisar Invest Sweden kostnaden för respektive huvudgrupp av prestationer men inte för de mer detaljerade

prestationerna inom varje huvudgrupp. Orsaken till att kostnaden inte redovisas per prestation är enligt Invest Sweden att myndigheten saknar tidredovisning och att den interna redovisningen inte lagts upp på ett sätt som möjliggör sådan kostnadsfördelning. Avsaknad av kostnadsuppgifter för de detaljerade prestationerna inom varje huvudgrupp försvårar enligt Riksrevisionens bedömning Invest Swedens möjlighet till analys av utfall och inriktning för olika prestationer och aktiviteter i resultatredovisningen. Avsaknaden av kostnadsuppgifter för olika prestationer och aktiviteter torde sannolikt även försvåra den löpande styrningen och uppföljningen av Invest Swedens verksamhet. En av slutsatserna i Statskontorets granskning av Invest Swedens Kinaverksamhet var att avsaknaden av tidredovisning utgör ett hinder för en analys inom myndigheten vad gäller vilka insatser och aktiviteter som genererar resultat i form av högkvalitativa och uthålliga investeringar i Sverige.

Riksrevisionen rekommenderar Invest Sweden att utveckla redovisningen av prestationer i enlighet med kraven i 3 kapitlet 1 § FÅB och att stärka analysen av den bedrivna verksamheten. Utfall för olika prestationer bör sättas i relation till myndighetens övergripande mål och prioriteringar.

Ansvarig revisor Stefan Andersson har beslutat i detta ärende.
Uppdragsledare Cristopher Grahl har varit föredragande.

Stefan Andersson

Cristopher Grahl

Kopia för kännedom:

Regeringen

Utrikesdepartementet

Finansdepartementet (budgetavdelningen)